

BS/50/2010

**POLACY O SWOICH DŁUGACH
I OSZCZĘDNOŚCIACH**

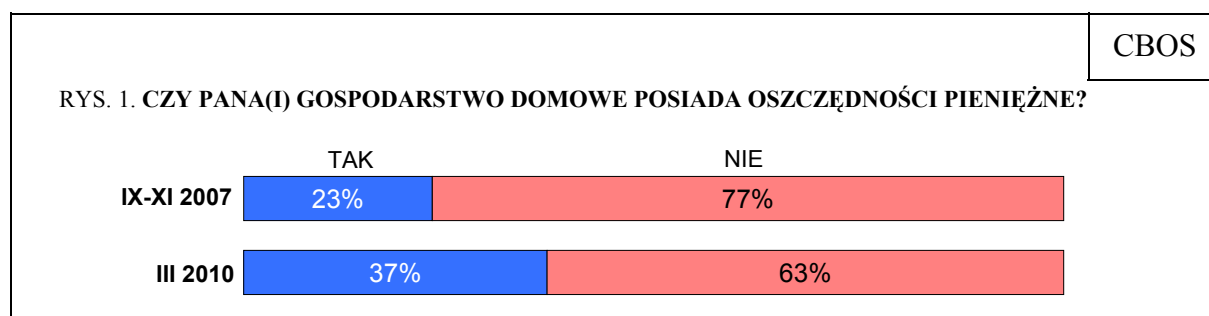
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W sondażu marcowym¹ Polacy wypowiedzieli się m.in. na temat oszczędności i zadłużenia swoich gospodarstw domowych. Wyniki badania są źródłem wiedzy nie tylko o sytuacji materialnej naszego społeczeństwa, ale również o zmieniających się zwyczajach konsumpcyjnych. W 2007 roku², w okresie silnego wzrostu gospodarczego połączonego z poprawiającą się sytuacją na rynku pracy i rosnącymi pensjami, również pytaliśmy ankietowanych o oszczędności i długi. W tym roku mamy możliwość przyjrzenia się, czy obecna sytuacja ekonomiczna w kraju ma wpływ na stan portfeli i kont Polaków.

OSZCZĘDNOŚCI

Z deklaracji respondentów wynika, że większość gospodarstw domowych (63%) w Polsce nie zgromadziła żadnych oszczędności. Odłożone fundusze ma natomiast niewiele ponad jedna trzecia gospodarstw (37%). Jednak paradoksalnie w porównaniu z sytuacją sprzed dwóch i pół roku, która na poziomie makroekonomicznym była dużo lepsza niż obecna, znacząco wzrósł (o 14 punktów) odsetek gospodarstw posiadających oszczędności.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (238) przeprowadzono w dniach 4–10 marca 2010 roku na liczącej 995 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

² Badanie „Warunki życiowe społeczeństwa polskiego: problemy i strategie” realizowano od września do listopada 2007 roku na reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski (N=38 866). Zob. komunikat CBOS „Oszczędności i długi Polaków”, luty 2008.

Posiadanie dodatkowych zasobów finansowych wiąże się z wykształceniem i miejscem zamieszkania respondentów. Oszczędnościami najczęściej dysponują gospodarstwa domowe badanych najlepiej wykształconych (63%). Wśród respondentów z wykształceniem średnim ma je niespełna połowa (46%), natomiast wśród osób, które ukończyły szkoły zawodowe i podstawowe, ma je nie więcej niż co czwarte (odpowiednio 25% i 20%). Posiadanie oszczędności częściej deklarują mieszkańcy miast niż wsi. Połowa badanych z największych polskich miast (50%) przyznaje, że ich rodziny mają odłożone dodatkowe środki pieniężne, natomiast wśród ankietowanych mieszkających na wsi już mniej niż jedna trzecia (30%) – zob. tabele aneksowe.

Zaskakujące jest, że najczęściej posiadanie oszczędności deklarują ludzie młodzi, do 35 roku życia (prawie połowa z nich), a najrzadziej – osoby starsze, mające 55 lat i więcej. Najprawdopodobniej wynika to z faktu, że duża część młodych ludzi nie łoży jeszcze na utrzymanie swoje i rodziny, więc otrzymywanych bądź zarobionych środków nie przeznaczają na bieżącą konsumpcję, lecz je oszczędzają. Tezę tę potwierdza fakt, że prawie co trzeci respondent w wieku 18 – 24 lata (31%) nie był w stanie określić, ile czasu mógłby żyć za zgromadzone oszczędności, gdyby przeznaczał je na bieżące utrzymanie i wydatki.

Wielkość zgromadzonych oszczędności jest również bardzo zróżnicowana. W sytuacji, gdy zaszłaby potrzeba utrzymywania się jedynie z zaoszczędzonych środków finansowych, co czternastemu Polakowi, który deklarował, że jego gospodarstwo domowe posiada dodatkowe środki pieniężne (7%), starczyłyby one na krócej niż miesiąc. Mniej więcej co szóste gospodarstwo domowe mające oszczędności (16%) przeżyłoby za nie około miesiąca. Większość badanych z gospodarstw posiadających oszczędności (65%) deklaruje, że byłiby w stanie się z nich utrzymać dłużej niż dwa miesiące, w tym prawie co piąty (19%) dłużej niż pół roku.

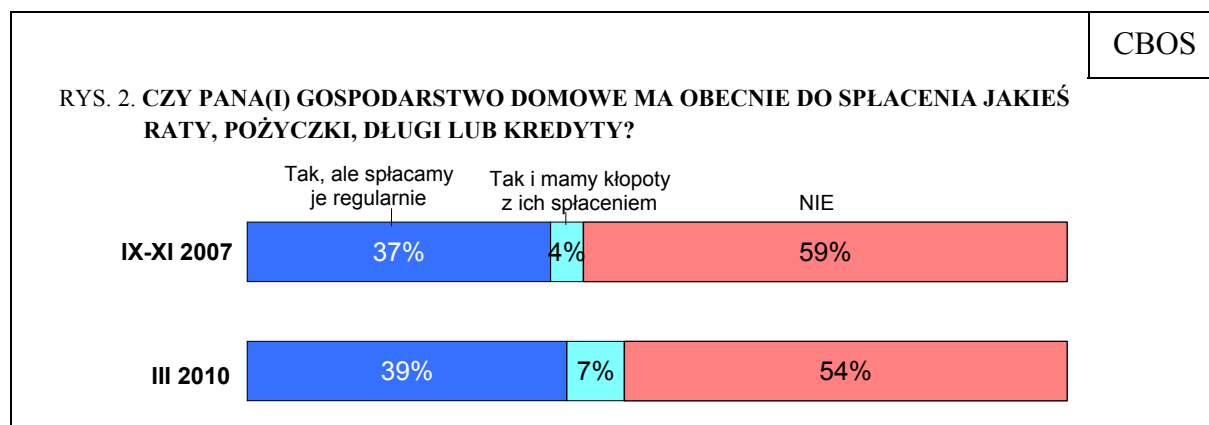
Warto podkreślić, że w porównaniu z rokiem 2007 niewiele zmieniły się oceny realnej wartości zaoszczędzonych środków. Zmiany wynikają głównie z dużo większej obecnie niż w roku 2007 liczby osób, które nie potrafiły określić, na jak długo starczyłyby im oszczędności w sytuacji, gdyby stanowiły one jedyne źródło utrzymania. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę fakt, iż czas, na jaki zgromadzone oszczędności miałyby wystarczyć respondentowi i jego rodzinie, uzależniony jest zarówno od faktycznej wielkości owych rezerw finansowych, jak i od dotychczasowego poziomu i stylu życia.

Tabela 1

Jak Pan(i) sądzi, gdyby była potrzeba przeznaczenia wszystkich Państwa oszczędności na bieżące utrzymanie i wydatki, jak długo byłoby Państwo w stanie żyć ze zgromadzonych zasobów finansowych, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia?	Wskazania respondentów, którzy zadeklarowali, że ich gospodarstwa domowe posiadają oszczędności (według terminów realizacji badań)			
	IX–XI 2007 (N=8773)		III 2010 (N=342)	
	w procentach			
Najwyżej kilka dni	2	9	2	7
Mniej więcej tydzień	2		2	
2 – 3 tygodnie	5		3	
Okolo miesiąca	17	17	16	16
2 – 3 miesiące	26	72	24	65
4 – 6 miesięcy	22		22	
Jeszcze dłużej	24		19	
Trudno powiedzieć	2	2	12	12

DLUGI I KREDYTY

W porównaniu z rokiem 2007 nieco wzrosło również zadłużenie Polaków. Dane wskazują, że powoli upowszechnia się dokonywanie zakupów na kredyt i wspomaganie domowych budżetów różnego rodzaju pożyczkami, co określane jest czasami mianem „życia na kredyt”. Obecnie prawie połowa badanych (46%) deklaruje, że na ich gospodarstwach domowych spoczywa obowiązek spłacania różnego rodzaju rat, pożyczek, długów lub kredytów, co stanowi 5-punktowy wzrost w stosunku do roku 2007. Część ankietowanych ma jednak kłopoty ze spłacaniem długów. Co czternasty respondent (7%) przyznaje, że jego gospodarstwo domowe jest nadmiernie zadłużone, tzn. ma problemy ze spłatą zaciągniętych pożyczek. Niestety tutaj również odnotowaliśmy minimalny (3-punktowy) wzrost w porównaniu z rokiem 2007.

Kryzys gospodarczy na świecie wiązał się między innymi z doniesieniami o coraz większej liczbie niespłacanych kredytów, często będących efektem rosnącego bezrobocia i niewypłacalności z powodu utraty źródeł dochodów. Trudno ustalić, jak dalece w Polsce ten wzrost jest efektem gorszej koniunktury, ale warto odnotować, że osoby bezrobotne ze zrozumiałych powodów dużo częściej deklarują problemy ze spłacaniem swoich długów niż pozostali ankietowani.

O zadłużeniu swoich gospodarstw domowych najczęściej mówią osoby w wieku 25 – 44 lata (57%), mieszkańcy dużych miast (54%), badani z gospodarstw domowych o najniższych dochodach na osobę (55%). Prawie co piąty respondent z gospodarstw domowych o najniższych dochodach na osobę (18%) przyznaje się również do kłopotów ze spłatami rat, pożyczek i kredytów (zob. tabele aneksowe).

Potwierdzeniem powszechności zadłużania się jako sposobu nabywania dóbr jest fakt, że ponad jedna trzecia badanych, których gospodarstwa domowe spłacają regularnie jakieś raty, pożyczki, długi lub kredyty (36%) deklaruje też posiadanie oszczędności. Dla porównania 42% badanych deklarujących, że ich gospodarstwa domowe nie są zadłużone, potwierdza, że ich rodziny posiadają oszczędności. Zatem obciążenie kredytami i pożyczkami niekoniecznie wiąże się z reperowaniem domowych budżetów przez zadłużanie się, ale z upowszechnieniem się możliwości kupowania na kredyt, w tym długoletniego zadłużenia, jakim są kredyty hipoteczne na zakup nieruchomości.

Tabela 2

Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma obecnie do spłacenia jakieś raty, pożyczki, długi lub kredyty?	Czy Pana(i) gospodarstwo domowe posiada oszczędności pieniężne?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Tak, ale spłacamy je regularnie	36	64
Tak i mamy kłopoty z ich spłaceniem	4	96
Nie	42	58

Najpopularniejszą formą zadłużania się Polaków są pożyczki i kredyty zaciągane w bankach (90%). Dużo rzadziej pożyczki te pochodzą z zakładów pracy lub zakładowych kas samopomocowych (13%). Co dziesiąty badany z zadłużonych gospodarstw domowych (10%) deklaruje, że jego rodzina zaciągnęła pożyczkę bądź kredyt w innych instytucjach udzielających kredytów niż banki czy też kasy samopomocowe. Natomiast mniej więcej

co trzynasty badany z zadłużonych gospodarstw (8%) podkreśla, że jego rodzina zapożyczyła się u kogoś bliskiego (członka rodziny, przyjaciela, sąsiada).

Porównanie z rokiem 2007 wskazuje, że nie nastąpiły istotne zmiany dotyczące źródeł zaciągniętych pożyczek bądź kredytów. Minimalnie (o 4 punkty) wzrósł odsetek badanych deklarujących, że ich gospodarstwa domowe są dłużnikami banków.

Tabela 3

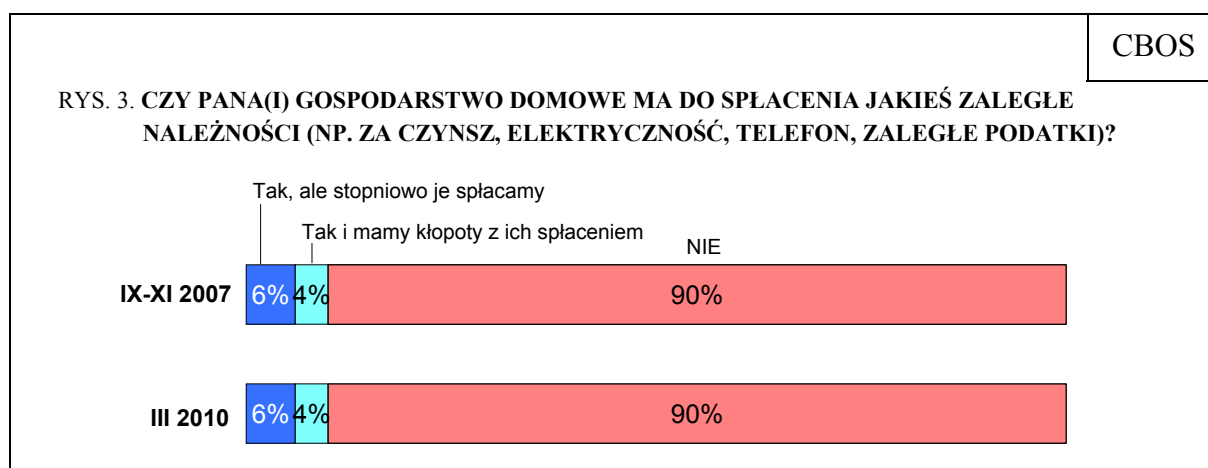
Gdzie zaciągnięte są te pożyczki, kredyty?	Wskazania respondentów, którzy zadeklarowali, że ich gospodarstwa domowe spłacają jakiegoś rodzaju zadłużenie (według terminów realizacji badań)	
	IX–XI 2007 (N=16 109)	III 2010 (N=439)
	w procentach	
W bankach	86	90
W zakładzie pracy lub zakładowej kasie samopomocowej	14	13
W innych instytucjach udzielających kredytów niebędących bankiem	8	10
U osób prywatnych (rodziny, przyjaciół, znajomych, sąsiadów)	8	8

Wyniki nie sumują się do stu, gdyż respondenci wskazywali wszystkie instytucje, których są dłużnikami

Warto odnotować zróżnicowanie strategii zadłużania się respondentów w zależności od ich sytuacji finansowej. Osoby z gospodarstw domowych, w których dochody na osobę nie przekraczają 500 zł, częściej deklarują, że ich rodziny spłacają jakieś zadłużenie. Możemy też zaobserwować znaczące różnice między źródłami zadłużenia najuboższych gospodarstw domowych i tych bardziej zamożnych. Respondenci z gospodarstw o najniższych dochodach na osobę rzadziej niż pozostali badani deklarowali, że ich rodziny są dłużnikami banków oraz zakładów pracy i zakładowych kas samopomocowych, częściej natomiast mówili o zaciągnięciu pożyczki w innych instytucjach udzielających kredytów oraz u rodziny i przyjaciół (zob. tabele aneksowe). Wiąże się to najprawdopodobniej z małą dostępnością kredytów w bankach dla osób mniej zamożnych. Wskazuje również na inne strategie radzenia sobie z zaspokajaniem potrzeb przez rodziny gorzej sytuowane i dużą rolę, jaką w zakresie wsparcia finansowego pełnią w ich przypadku więzi społeczne. Niepokojąca jest natomiast większa zależność takich osób od innych instytucji udzielających kredytów, których działalność często jest nieuregulowana, a oprocentowanie dużo wyższe niż w bankach.

ZALEGŁOŚCI W OPLATACH

Respondentów pytaliśmy również o ich zaległości w płaceniu, np. za czynsz, elektryczność oraz innych rachunków i podatków. Stanowią one odmienną kategorię zadłużenia gospodarstw domowych, ponieważ nie wiążą się z zaciąganiem pożyczek, ale brakiem środków do pokrycia należności za konsumpcję wynikającą z bieżących potrzeb. Co dziesiąty respondent (10%) deklaruje, że jego rodzina ma do spłacenia jakieś zaległe należności typu: czynsz, elektryczność, telefon czy podatki. Dokładnie taki sam odsetek badanych złożył takie deklaracje w 2007 roku. Nie zmienił się też od tego czasu odsetek osób przyznających, że ich gospodarstwa domowe mają kłopoty ze spłaceniem tych należności.

Zaległości w regulowaniu należności za czynsz, telefon, opłaty licznikowe itp. najczęściej deklarują bezrobotni (27%) oraz badani z gospodarstw domowych o najniższych dochodach na osobę (24%) – zob. tabele aneksowe.

Wyniki ostatniego badania umożliwiły nam porównanie obecnej sytuacji dotyczącej oszczędności i długów Polaków, naznaczonej jeszcze skutkami kryzysu, jaki dotknął większość gospodarek państw europejskich, z jej stanem w roku 2007, kiedy obserwowaliśmy nienotowany wcześniej wzrost gospodarczy. Z deklaracji badanych wynika, że obecnie więcej gospodarstw domowych niż przed paroma laty posiada oszczędności. Okazuje się jednak, że Polacy nieco częściej również „żyją na kredyt”. Obciążenie kredytami nie zawsze

wiąże się z reperowaniem domowych budżetów przez zaciąganie długów. Po części jest ono efektem zmiany zachowań konsumpcyjnych i częstszym kupowaniem dóbr na kredyt, do czego ludzie są intensywnie nakłaniani przez różne podmioty działające na rynku. Niestety, ostatnie badanie wskazuje na częstsze problemy ze spłatami zaciągniętych kredytów i pożyczek niż parę lat temu, kiedy sytuacja ekonomiczna była lepsza, a rynek nieruchomości zachęcał do inwestowania.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK

Tabela 1

		Czy Pana(i) gospodarstwo domowe posiada oszczędności pieniężne?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		37	63	933
Płeć	Mężczyźni	35	65	427
	Kobiety	38	62	506
Wiek	18-24 lata	45	55	117
	25-34	47	53	168
	35-44	41	59	153
	45-54	35	65	143
	55-64	27	73	174
	65 lat i więcej	27	73	178
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	70	350
	Miasto do 20 tys.	36	64	122
	20-100 tys.	37	63	182
	101-500 tys.	42	58	153
	501 tys. i więcej mieszk.	50	50	125
Wykształcenie	Podstawowe	20	80	246
	Zasadnicze zawodowe	25	75	232
	Średnie	46	54	314
	Wyższe	63	37	140
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	66	34	76
	Średni personel, technicy	59	41	36
	Pracownicy adm.-biurowi	53	47	69
	Pracownicy usług	43	57	56
	Robotnicy wykwalifikowani	31	69	120
	Robotnicy niewykwalifik.	25	75	45
	Rolnicy	29	71	53
	Pracujący na własny rach.	64	36	35
Bierni zawodowo	Renciści	26	74	62
	Emeryci	23	77	212
	Uczniowie i studenci	52	48	69
	Bezrobotni	23	77	54
	Gospodynie domowe i inni	21	79	44
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	47	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	56	80
	sekt. prywat. poza rolnict.	47	53	201
	prywatnym gosp. rolnym	30	70	42
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	19	81	137
	501-750	22	78	134
	751-1000	33	67	168
	1001-1500	47	53	123
	Powyżej 1500 zł	68	32	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	99	148
	Średnie	25	75	436
	Dobre	66	34	349
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	73	81
	Raz w tygodniu	39	61	448
	1-2 razy w miesiącu	38	62	121
	Kilka razy w roku	35	65	198
	W ogóle nie uczestniczy	38	62	84
Poglądy polityczne	Lewica	39	61	121
	Centrum	38	62	274
	Prawica	45	55	282
	Trudno powiedzieć	26	74	255

Tabela 2

		Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma obecnie do spłacenia jakieg raty, pożyczki, długi lub kredyty?			Liczba osób
		Tak, ale spłacamy je regularnie	Tak i mamy kłopoty z ich spłaceniem	Nie	
		%	%	%	
Ogółem		39	7	54	963
Płeć	Mężczyźni	35	9	55	446
	Kobiety	42	4	54	517
Wiek	18-24 lata	44	6	50	129
	25-34	51	6	43	169
	35-44	52	5	43	156
	45-54	39	11	50	145
	55-64	35	8	57	176
	65 lat i więcej	18	4	78	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	3	66	358
	Miasto do 20 tys.	43	5	52	127
	20-100 tys.	42	10	48	186
	101-500 tys.	42	12	46	160
	501 tys. i więcej mieszk.	46	8	47	133
Wykształcenie	Podstawowe	25	8	67	255
	Zasadnicze zawodowe	40	9	51	239
	Średnie	43	6	51	323
	Wyższe	52	3	45	146
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	60	1	39	77
	Średni personel, technicy	52		48	39
	Pracownicy adm.-biurowi	43	8	49	70
	Pracownicy usług	53	5	42	58
	Robotnicy wykwalifikowani	46	8	47	124
	Robotnicy niewykwalifik.	51	15	34	46
	Rolnicy	24	6	69	53
Pracujący na własny rach.	52	9	39	34	
Bierni zawodowo	Renciści	29	9	62	61
	Emeryci	22	5	73	222
	Uczniowie i studenci	36	8	57	82
	Bezrobotni	31	15	54	53
	Gospodynie domowe i inni	52	3	45	44
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	6	45	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	56	6	38	82
	sekt. prywat. poza rolnict.	50	7	43	206
	prywatnym gosp. rolnym	29	5	67	42
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	18	45	136
	501-750	39	8	53	137
	751-1000	39	6	55	173
	1001-1500	40	2	58	130
	Powyżej 1500 zł	42	1	56	139
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	27	48	148
	Średnie	39	5	56	453
	Dobre	44	1	55	362
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	8	64	83
	Raz w tygodniu	38	4	58	459
	1-2 razy w miesiącu	41	4	55	128
	Kilka razy w roku	42	14	43	208
	W ogóle nie uczestniczy	40	5	55	86
Poglądy polityczne	Lewica	44	8	49	124
	Centrum	43	7	50	285
	Prawica	38	5	57	290
	Trudno powiedzieć	33	8	60	265

Tabela 3

		Gdzie zaciągnięte są te pożyczki, kredyty?		Liczba osób
		W bankach		
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		90	10	437
Płeć	Mężczyźni	89	11	199
	Kobiety	90	10	238
Wiek	18-24 lata	92	8	64
	25-34	90	10	97
	35-44	93	7	89
	45-54	89	11	73
	55-64	86	14	75
	65 lat i więcej	86	14	40
Miejsce zamieszkania	Wieś	88	12	123
	Miasto do 20 tys.	90	10	59
	20-100 tys.	90	10	97
	101-500 tys.	90	10	87
	501 tys. i więcej mieszk.	90	10	71
Wykształcenie	Podstawowe	92	8	83
	Zasadnicze zawodowe	92	8	115
	Średnie	87	13	158
	Wyższe	89	11	80
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	91	9	47
	Średni personel, technicy	92	8	20
	Pracownicy adm.-biurowi	89	11	36
	Pracownicy usług	86	14	33
	Robotnicy wykwalifikowani	88	12	66
	Robotnicy niewykwalifik.	92	8	30
	Rolnicy	95	5	16
	Pracujący na własny rach.	96	4	21
Bierni zawodowo	Renciści	83	17	23
	Emeryci	87	13	61
	Uczniowie i studenci	96	4	34
	Bezrobotni	83	17	24
	Gospodynie domowe i inni	94	6	24
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	90	10	71
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	89	11	51
	sekt. pryw. poza rolnict.	89	11	117
	prywatnym gosp. rolnym	100	0	14
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	82	18	74
	501-750	92	8	64
	751-1000	90	10	78
	1001-1500	90	10	55
	Powyżej 1500 zł	90	10	60
Ocena własnych war. mater.	Złe	82	18	76
	Średnie	89	11	199
	Dobre	93	7	161
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	79	21	30
	Raz w tygodniu	90	10	193
	1-2 razy w miesiącu	93	7	57
	Kilka razy w roku	92	8	118
	W ogóle nie uczestniczy	85	15	39
Poglądy polityczne	Lewica	93	7	64
	Centrum	86	14	141
	Prawica	92	8	125
	Trudno powiedzieć	90	10	107

Tabela 4

		Gdzie zaciągnięte są te pożyczki, kredyty? W innych instytucjach udzielających kredytów niebędących bankiem		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		10	90	436
Płeć	Mężczyźni	12	88	199
	Kobiety	8	92	237
Wiek	18-24 lata	7	93	64
	25-34	13	87	97
	35-44	7	93	89
	45-54	10	90	73
	55-64	12	88	75
	65 lat i więcej	4	96	39
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	96	123
	Miasto do 20 tys.	13	87	59
	20-100 tys.	9	91	97
	101-500 tys.	12	88	86
	501 tys. i więcej mieszk.	14	86	71
Wykształcenie	Podstawowe	10	90	82
	Zasadnicze zawodowe	5	95	115
	Średnie	11	89	158
	Wyższe	14	86	80
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	14	86	47
	Średni personel, technicy		100	20
	Pracownicy adm.-biurowi	17	83	36
	Pracownicy usług		100	33
	Robotnicy wykwalifikowani	7	93	66
	Robotnicy niewykwalifik.	14	86	30
	Rolnicy		100	16
	Pracujący na własny rach.	4	96	21
Bierni zawodowo	Renciści	28	72	23
	Emeryci	5	95	60
	Uczniowie i studenci	12	88	34
	Bezrobotni	20	80	24
	Gospodynie domowe i inni	6	94	24
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	82	71
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	95	51
	sekt. prywat. poza rolnict.	5	95	117
	prywatnym gosp. rolnym		100	14
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	18	82	73
	501-750	3	97	64
	751-1000	8	92	78
	1001-1500	8	92	55
	Powyżej 1500 zł	10	90	60
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	81	77
	Średnie	9	91	198
	Dobre	6	94	161
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	90	30
	Raz w tygodniu	9	91	193
	1-2 razy w miesiącu	8	92	57
	Kilka razy w roku	9	91	117
	W ogóle nie uczestniczy	15	85	39
Poglądy polityczne	Lewica	9	91	64
	Centrum	9	91	141
	Prawica	10	90	125
	Trudno powiedzieć	10	90	106

Tabela 5

		Gdzie zaciągnięte są te pożyczki, kredyty? W zakładzie pracy lub zakładowej kasie samopomocowej		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		13	87	435
Płeć	Mężczyźni	12	88	198
	Kobiety	13	87	237
Wiek	18-24 lata	5	95	62
	25-34	9	91	97
	35-44	19	81	89
	45-54	22	78	72
	55-64	12	88	75
	65 lat i więcej	5	95	40
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	89	123
	Miasto do 20 tys.	19	81	58
	20-100 tys.	13	87	97
	101-500 tys.	10	90	86
	501 tys. i więcej mieszk.	15	85	71
Wykształcenie	Podstawowe	7	93	82
	Zasadnicze zawodowe	3	97	114
	Średnie	15	85	158
	Wyższe	27	73	80
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	75	47
	Średni personel, technicy	17	83	20
	Pracownicy adm.-biurowi	36	64	36
	Pracownicy usług	10	90	33
	Robotnicy wykwalifikowani	18	82	65
	Robotnicy niewykwalifik.	11	89	30
	Rolnicy	6	94	16
	Pracujący na własny rach.		100	21
Bierni zawodowo	Renciści		100	23
	Emeryci	7	93	61
	Uczniowie i studenci	8	92	33
	Bezrobotni	3	97	24
	Gospodynie domowe i inni		100	24
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	58	71
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	84	51
	sekt. prywat. poza rolnict.	8	92	117
	prywatnym gosp. rolnym	7	93	14
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	9	91	74
	501-750	13	87	64
	751-1000	10	90	78
	1001-1500	18	82	55
	Powyżej 1500 zł	17	83	59
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	95	77
	Średnie	13	87	197
	Dobre	16	84	161
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	92	30
	Raz w tygodniu	13	87	191
	1-2 razy w miesiącu	8	92	57
	Kilka razy w roku	14	86	117
	W ogóle nie uczestniczy	20	80	39
Poglądy polityczne	Lewica	17	83	64
	Centrum	13	87	141
	Prawica	15	85	123
	Trudno powiedzieć	7	93	107

Tabela 6

		Gdzie zaciągnięte są te pożyczki, kredyty? U osób prywatnych (rodziny, przyjaciół, znajomych, sąsiadów)		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		8	92	436
Płeć	Mężczyźni	13	87	200
	Kobiety	4	96	237
Wiek	18-24 lata	10	90	62
	25-34	10	90	97
	35-44	6	94	89
	45-54	10	90	73
	55-64	4	96	75
	65 lat i więcej	10	90	41
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	94	123
	Miasto do 20 tys.	5	95	60
	20-100 tys.	4	96	97
	101-500 tys.	15	85	86
	501 tys. i więcej mieszk.	12	88	71
Wykształcenie	Podstawowe	12	88	83
	Zasadnicze zawodowe	9	91	115
	Średnie	5	95	158
	Wyższe	8	92	80
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	88	47
	Średni personel, technicy		100	20
	Pracownicy adm.-biurowi	2	98	36
	Pracownicy usług	19	81	33
	Robotnicy wykwalifikowani	6	94	66
	Robotnicy niewykwalifik.	10	90	30
	Rolnicy	19	81	16
	Pracujący na własny rach.	5	95	21
Bierni zawodowo	Renciści	8	92	24
	Emeryci	4	96	61
	Uczniowie i studenci	12	88	33
	Bezrobotni	15	85	24
	Gospodynie domowe i inni		100	24
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	96	71
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	88	51
	sekt. pryw. poza rolnict.	9	91	117
	prywatnym gosp. rolnym	21	79	14
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	16	84	75
	501-750	11	89	64
	751-1000	3	97	78
	1001-1500	8	92	55
	Powyżej 1500 zł	10	90	60
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	79	77
	Średnie	6	94	198
	Dobre	5	95	161
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	87	30
	Raz w tygodniu	4	96	192
	1-2 razy w miesiącu	9	91	57
	Kilka razy w roku	12	88	118
	W ogóle nie uczestniczy	10	90	39
Poglądy polityczne	Lewica	4	96	64
	Centrum	9	91	142
	Prawica	10	90	124
	Trudno powiedzieć	8	92	107

Tabela 7

		Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma do spłacenia jakiegż zaległe należności (np. za czynsz, elektryczność, telefon, zaległe podatki)?			Liczba osób
		Tak, ale stopniowo je spłacamy	Tak i mamy kłopoty z ich spłaceniem	Nie	
		%	%	%	
Ogółem		6	4	90	965
Płeć	Mężczyźni	8	5	87	445
	Kobiety	5	3	93	520
Wiek	18-24 lata	7	3	89	129
	25-34	8	3	89	168
	35-44	7	3	90	157
	45-54	11	6	83	147
	55-64	5	6	89	177
	65 lat i więcej		2	98	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	3	95	360
	Miasto do 20 tys.	4	5	91	129
	20-100 tys.	9	1	89	187
	101-500 tys.	10	8	82	160
	501 tys. i więcej mieszk.	8	4	87	130
Wykształcenie	Podstawowe	4	4	91	255
	Zasadnicze zawodowe	10	6	84	238
	Średnie	5	2	93	324
	Wyższe	6	2	92	148
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	2	92	79
	Średni personel, technicy		2	98	39
	Pracownicy adm.-biurowi	10	2	88	71
	Pracownicy usług	2	6	91	58
	Robotnicy wykwalifikowani	11	3	86	122
	Robotnicy niewykwalifik.	7	13	81	46
	Rolnicy	2		98	53
Pracujący na własny rach.	3		97	35	
Bierni zawodowo	Renciści	12	6	82	63
	Emeryci	1	2	98	224
	Uczniowie i studenci	6	3	91	79
	Bezrobotni	13	14	73	52
	Gospodynie domowe i inni	14	5	81	45
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	11	2	87	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	3	90	82
	sekt. pryw. poza rolnict.	4	5	91	207
	prywatnym gosp. rolnym	3		97	42
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	13	11	76	133
	501-750	6	4	90	139
	751-1000	4	1	94	174
	1001-1500	1	2	97	130
	Powyżej 1500 zł	3	2	95	139
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	17	66	147
	Średnie	7	2	91	454
	Dobre	1	1	98	364
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	4	94	83
	Raz w tygodniu	5	2	93	463
	1-2 razy w miesiącu	7	1	92	129
	Kilka razy w roku	9	10	82	206
	W ogóle nie uczestniczy	10	4	85	84
Poglądy polityczne	Lewica	9	5	86	123
	Centrum	6	5	89	286
	Prawica	5	3	93	293
	Trudno powiedzieć	7	4	90	263